

pokvari. Nadomestek stane denar ali pa delo. Varčna gospodinja ve za vsako najmanjšo stvarco pri hiši ter pazi da se ne pokvari ali izgubi.

Pametna gospodinja štedi prav povsod ter navaja s svojim vzgledom tudi družino k štedenju.

Žena, ki zna s štedenjem na pravem mestu uravnati svoje gospodinjstvo tako, da zadovolji družino, a kljub temu ne potroši več, kakor ji razmere dovoljujejo, temveč še prištedi nekaj denarja kot rezervo za slučaj večjih izdatkov, zasluži, po vsej pravici, da se jo imenuje dobro gospodinja.

Za božične praznike!

Šartelj ali bider.

V osminki litra mlačnega mleka raztopi malo žličko sladkorja, 3 dkg kvasa ter pridaš toliko moke, da nastane redko testo, katero pusti vshajati. — Med tem, ko kvas kipi, deni v skledo 3 žlice surovega masla ter ga mešaj z leseno kuhalnico, ali še bolje s kovinasto metlico za sneg tako dolgo, da postane maslo mehko in voljno kakor smetana, prideni 6 žlic stolčenega sladkorja ali sipe ter to dvojce prav dobro mešaj, da se sladkor raztopi. Nato prideni 1 liter bele pšenične moke, 2 jajca, 2 pesti zbranih rozin, fino zaseklane lupinice od 1 limone, limono olup prav tako, samo rumeno lupino, z ostrim nožem, premešajo vse skupaj s kuhalnico ter prideni med tem že vsa jeni kvas ter toliko mlačnega mleka, da nastane bolj mehko testo, katero udelež s kuhalnico ali pa z roko tako dolgo, da postane prav gladko. Testo vsuj v z mastjo namazan lončen ali pločevinast model, pusti, da z nova vshaja ter speči v primerno vroči peči.

Biskvit.

3 jajca in 8 žlic stolčenega sladkorja ali sipe mešaj v skledi iz porcelana z leseno kuhalnico tako dolgo, da postane zmes gladka, gosta pena. Nato primešaj prav na lahko 8 žlic fine pšenične moke, stresi testo v z mastjo ali z maslom namazano in z moko potroše-

no emajlirano ali pločevinasto pekvo ali kastrolo, ter speči v ne preveč vroči pečici. Pečeni biskvit stresi previdno na leseno deščico. Shlajeno razreži na prst široke rezine ter daj namesto kruha h kavi, čaju ali vinu. Zelo lahka jed za bolnike.

Nadev za pečeno kuretino (purana ali kokoš).

Pečena kuretina je mnogo bolj izdatna, ako se jo nadeva. Meso ostane bolj sočno in nadev je zelo priljubljena in okusna jed.

Pripravi se sledeče:

Kuretini se pri čiščenju ne napravi prevelikih odprtih, ker se sicer težko zašijejo. Kuretina se samo od zunaj nasoli, znotraj pa napolni s sledečim nadevom:

3 žemlje (50 par) ali prilično toliko belega kruha razreži na male kocke, polij s 3 žlicami vroče masti, premešaj, polij z nekoliko mlačnim mlekom ali prigréto smetano, tako da se kruh napoji (ne sme pa biti tekoče). Primešaj 3 jajca, surove na drobno seklane puranove jetrce, ščep soli, popra in za nožev špico zmlatega cimeta. Napolni notranjost purana do tričetrtine s tem nadevom, sešij z močno belo nitjo odprtine pri vratu in zadaj, polij purana v pekvi z vrelo mastjo, prilij nekaj vode ter peči purana počasi med večkratnim polivanjem z omako iz pekve. Prilij pa na dno pekve vselej toliko vode, da se mast ne žge. Ta nadev je za srednje velikega purana. Za velikega vzemi primerno več od vsega, za kokoš ali petelina pa tretji del zgoraj navedenega.

Črno obleke in predpasniki iz črnega klista ali listra

se brez mila in sode prav lepo operejo v prekuhani kavini gošči. Hrani v čistem loncu kavino goščo nekaj dni, da se je dovolj nabere. Prekuhaj goščo v par litrih vode ter namoči obleko v to še vročo zmes. Gneti blago med rokami, posebno madeže, ter izplakni v topli vodi. Tako oprano črno blago ne

Samo 290 Din

obleka iz bombažaste tkanine!

Samo 380 Din

trpežna suknená obleka!

Samo 580 Din

zimská sukna iz debelega sukna! 1004/5

Razpoložljiva

Trgovski dom Štermečki, Golje st. 29

Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.

Zahtevajte takoj novi, veliki, ilustrirani cenik z več 1/4 ož ali kami, katerega dobite popolnoma zastonj!

postane lisasto, kakor pri pranju z milom ali sodo.

Gospodinja! Zelo sem vesela, da je »Slovenski Gospodar« začel redno objavljati tudi za nas potrebno čtivo. Takoj sem si začela recepte izrezovati in jih shranjevati! To svetujem tudi drugim! Svojo hvaležnost »Slovenskemu Gospodarju« pa pokažimo s tem, da bomo agitirale za naš list »Slov. Gospodar«. — Naročnica.

*

Cene in sejmiska porečila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 13. decembra so pripeljali špeharji na 83 vozeh 246 komadov zaklanih svinj, kmetje 31 voj krompirja, 2 čebule, 9 zelja, 6 sena, 5 otave in 6 slame. Svinjsko meso je bilo po 10—26, špeh 15—20, krompir 0.75—1.25, čebula 2.20—2.80, zelje 0.50—1.50, seno 65—90, otava 80—85, slama 50—55. Pšenica 2.50, ječmen 1.75, oves 1.25—1.50, korusa 2, ajda 1.50, ajdovo pšeno 4.50—5, proso 2.50, fižol 2.50—3. Kokoš 30—45, piščanci 30—70, raca 30—40, gos 60—90, puran 60—120. Česen 16. Kislo zelje 4, kislá repa 2, gobe 2. Jabolka 3—8, hruške 6—8, suhe slive 10—12. Mleko 2—3, smetana 12—14, surovo maslo 36, jajca 1.30—2.

Mariborsko sejmisko porečilo. Na svinjski sejm se je pripeljalo 216 svinj, cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari

Hrvatje so prosili cesarja Franca I., naj jim prepusti te predmete v spomin, dobili so jih. Gumbe so razdelili nekaterim hrvatskim rodbinam, budimpeštanskemu in mestnemu muzeju v Dunajskem Novem mestu, kjer shranjujejo tudi meč, s katerim se je izvršilo obglavljenje. Robec je tudi dobil ta muzej, pa ga je nekdo izmaknil.

Od leta 1802 do leta 1885 so počivale kosti v posebnem grobu ob prejšnjem južnem zvoniku. V tem letu pa so podrli oba zvonika proštjske cerkve. Takrat so izkopali tudi kosti hrvatskih mučenikov. Nekaj časa so jih shranili v mrtvašnici, na višji ukaz pa so jih morali zagrebsti v skupen grob. Naročeno je bilo celo, naj jih raztresejo po grobu. Rodoljubnim Hrvatom pa se je posrečilo pregovoriti grobarja, da jih je položil skupaj na dogovorjeno mesto neposredno pod vrhovno plastjo. Leta 1907 so jih iznova izkopali, jih položili v dve krsti ter djali v nov grob.

•••

Minula je dolga doba od časa, ko so zarotniki proti tujerodni nasilnosti morali žrtvovati svoje življenje. Takrat se je zdelo, da so Habs-

buržani tako močni, da ni misliti na to, da bi se mogel kedaj zrušiti njih prestol.

Zgodovina pa uči, da so izginili narodi, ki so si osvojili veliko sveta ter svojemu jarmu podvrgli druge narode ter da so izginili vladarji, ki so pahnili druge vladarje s prestola. Nekdaj vse-mogočni so morali poslednje dni premišljevatí, da sta moč in sila na tem svetu jako nestalna gosta.

Ta zgodovinska resnica se je naposled obistinila tudi na Habsburžanih. Zgradbo svoje države so zgradili ne na zaupanju narodov, marveč na sili, ki ni hotela posameznim narodom dati njihovih pravic. Vsled tega se je ta na videz močna stavba začela rušiti, dokler se ni končno popolnoma razsula.

Že dolgo pritajena nevolja je nazadnje izbruhnila z elementarno silo ter razdrobila prestol, pod katerim so zdihovali podjarmljeni narodi.

Narodi so postali svobodni, sami svoji, prišel je dan, po katerem so saman hrepeneli zarotniki proti vladi cesarja Leopolda.

Razsežna Avstrija je razpadla v neodvisne države, osnovane na temelju narodnostnega principa.

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge poučne verske članke, razen tega pa resničen dogodljaj iz misijonov »Mladostni navihaneec — postane delovnik in mišne zgodbe za deca

Stane mesečno samo 2 Din, letoletno 24 Din. Se danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Jorava NEDELJE, Maribor, Slovškov trg 29.

komad po 100 do 120 Din, 7 do 9 tednov stari 150 do 200 Din, 3 do 4 mesece stari 250 do 350 Din, 5 do 7 mesecev stari 400 do 450 Din, 8 do 10 mesecev stari 550 do 600 Din, 1 leto stari 800 do 900 Din, 1 kg žive teže 8 do 11 Din, 1 kg mrtve teže 12 do 14 Din. Prodalo se je 78 komadov. Trg je bil radi slabega vremena od strani kupcev slabo obiskan.

Mariborsko sejmsko poročilo. Priganih je bilo 17 konj, 9 bikov, 117 volov, 423 krav in 18 telet, skupaj 584 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 7 do 9 Din, poldebili voli od 6.50 do 7.50 Din, plemenski voli 5.50 do 6.50 Din, bikji za klanje 7 do 7.50 Din, klavne krave debele 5.50 do 7 Din, krave za klobasarje 2.50 do 3.50 Din, molzne krave od 5.50 do 6.50 Din, breje krave od 5.50 do 6.50 Din, mlada živina od 6.50 do 9 Din, teleta od 9 do 11 Din. Prodanih je bilo 277 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 11 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg 18 do 20 Din, II. vrste 16 do 18 D, meso od bikov, krav in telic 12 do 14 Din, teleče meso I. vrste 24 do 35 Din, teleče meso II. vrste 16 do 20 Din, svinjsko meso sveže 15 do 26 Din.

NAŠA DRUŠTVA Država in prosveta.

O tem predmetu povzamemo iz govora g. dr. H o h n j e c a na obč. zboru Prosvetne zveze te misli:

Kultura = vzgoja, nega, izpopolnjevanje je naloga človeštva in človeka. Po spričevanju zgodovine je kultura nastala v boju človeka z naravo za toploto in svetlobo, za hrano in mir. Tako je tudi prosveta borba za luč, napor za duševno svetlobo, delo za razsvetljenje duha in oplemenitev srca. Vsled tega je prosveta naloga vsakega človeka. Ker posameznik ni vedno za to zmožen ter tudi nima dovolj sredstev, mu organizacije pridejo na pomoč. So zasebne organizacije, pa tudi javne, v prvi vrsti država. Dolžnosti in pravice države do izobrazbe in vzgoje državljanov so zasnovane v namenu države, ki je javna blaginja. Ta je namreč v veliki meri odvisna od stanja in pravca narodove izobrazbe. »Država sme«, tako pravi papež Pij XI., »zahtevati in skrbeti za to, da si državljan pridobije potrebno znanje o svojih državljanjskih in narodnih dolžnostih in gotovo mero umske, нравne in telesne izobrazbe, ki je z ozirom na današnje časovne razmere v svrhu skupne blaginje zares potrebna.« Ni pa v namenu države vključen kak kulturni in prosvetni monopol, ki bi nikakor ne bil v prid ljudski prosveti. V področje države spadajo samo nekatere strani narodovega življenja, ne pa celotno življenje. V narodu samem počivajo tvorne prosvetne in kulturne energije, ki iz njih raste živa narodova prosveta kot avtonomno področje. Trije prosvetni krogi so, ki jim pripada negovanje, pospeševanje in širjenje prosvete: družina, ki ji daje podlago in smer; Cerkev, ki ji s krščanskim svetovnim nazorom daje moralni temelj; človeška družba, ki pripravlja in nudi prosvetna sredstva; kot 4. činitelj se pridružuje država, katera za-

jamčuje zunanjo organizacijo in gmotne pogoje.

V zakonu o narodnih šolah z dne 5. decembra 1929 zagotavlja prosvetno ministrstvo, da podpira zasebno iniciativo (podvzetnost) kulturno-prosvetnih ustanov za narodno izobraževanje (čl. 156), ter predvideva posebno uredbo, s katero se odredi postopanje in navodilo za enotnost celokupne državne in zasebne akcije (dejavnosti) za narodno izobraževanje (čl. 157). Časniki so poročali o tem, da je že izdelan pravilnik o prosvetnih zadrugah. Takšnim zadrugam, če se sploh bodo ustanovile, bi bilo hvaležno in obsežno torišče delovanje v pokrajinah, kjer vlada med ljudstvom nepismenost (ne-znanja pisanja in čitanja). Kakor izkazuje statistika na podlagi uradnega popisovanja iz leta 1921, znaša splošna pismenost v Dalmaciji 50.52%, v Srbiji (brez Južne Srbije) 35.57%, v Črnigori 32.98%, v Bosni in Hercegovini 19.44%, v Južni Srbiji 16.14%. V teh pokrajinah bi bilo zadržno izobraževanje naroda povse umestno. Kar se pa Slovenije tiče, znaša splošna pismenost 91.145%, pri čemer je treba pripomniti, da je vsled priključitve Prekmurja in Medjimurja splošna pismenost padla za 4—5%, kateri zmanjšek pa se od leta do leta popravlja. Naj bi se torej zasebni prosvetni akciji, ki se udeležuje po izobraževalnih društvih in sličnih organizacijah in ki je Slovenijo med vsemi pokrajinami naše države dvignila na višino ljudske prosvete, ne delale ovire, ki bi to blagoslovno delovanje zadrževale ali celo onemogočale!

Remšak pri Marenbergu. Dne 8. t. m. se je priredila na tukajšnji državni osnovni šoli božična igra. V napolnjeni dvorani so vprizarjali učenci prav zanimive sličice iz domačega in šolskega življenja. Ozadje odra so tvorile kulise, ki so prikazovale naš planinski kraj v snegu. Hvala remšniškemu učitelstvu, ki je s toliko požrtvovalnostjo slikalo ter izvršilo vse potrebne obleke.

Velika Nedelja. Dramatični odsek katoliškega bralnega društva »Mira« vprizaril v svoji društveni dvorani na Stefanovo dne 26. t. m. in naslednje nedeljo dne 28. t. m. ob treh popoldne veliko pešedjansko zgodovinsko igro v 8 slikah »Mlinarjev Janez«. Zanimiva snov te igre je vzeta iz slovenske zgodovine za časa celjaskih grofov leta 1453. Nastopa okrog 40 igralcev. Ker je to popolnoma nova igra, sestavljena od režiserja domačega tamburaškega odseka, upamo in vabimo, da se boste je v obilnemu številu udeležili; vam ne bo žal. Na svidenje!

Polenšak. Kat. slov. izobraževalno društvo naznanja tem potem svojim članom in naročnikom »Slov. Gospodarja«, da bo imelo v prihodnji nedeljo dne 21. decembra svoj redni letni občni zbor. Vas vse moške in ženske, mlade in stare, vabi v mežnarijo po sv. maši k občni udeležbi — odbor.

Žilje. Katoliško prosvetno društvo v Žiljah priredi v nedeljo dne 21. t. m. prvo večjo igro na novostlikanem odru v dvorani Društvenega doma in sicer dr. Krekovo igro »Turški križ«. Začetek ob treh popoldne. Prijatelji katoliške prosvete, pridite pogledat to lepo ljudsko igro in naš novostlikani oder, ki je mojstersko delo akačemičnega slikarja gospoda Simona Frasa iz Slivnice pri Mariboru.

Kestrivnica pri Regaški Slatini. (Dva jubileja.) Dvajsetletnica fantovske in dekliške Marijine družbe! Poštena mladina, srečna bodočnost, teza pregovora se je dobro zavedal

že rajni blagi gospod župnik Franc Višnar, vsled česar je ustanovil Marijino družbo za fante in dekleta leta 1910 ter mladino izročil v Marijino varstvo. Prvega sprejema se je udeležil znani organizator mladine vič. g. F. Gomilšek. Fantovska, kakor tudi dekliška Marijina družba imata sedaj krasno zastavo, ki sta kras cerkvi. 72 fantov šteje mladeniška Marijina družba ter je na petem mestu v lavantinski škofiji, 183 članic ima dekliška Marijina družba. Proslava 20letnice se je vršila dne 8. t. m.

Marija Srečna. Na praznik sv. Stefana priredi Marijina družba igro »Tri sestre« in za ženske pa še »Čašico kave« kot nameček. Le pridite!

Sv. Peter pri Mariboru. V proračunu mestne občine mariborske je v postavki »Mestno električno podjetje« predvidenih tudi 850.000 Din za elektrifikacijo občine Zrkovce in Sv. Peter. Torej nekaj upanja že imamo, da dohimo električno razsvetljavo. Če se bodo sosedje okraj Drave Zrkovčani zanimali za to prekoristno napravo, bi tudi nam prej zasvetila elektrika. — Za novega člana v krajevni šolski odbor je bil v zadnji seji občinskega odbora izvoljen Bračko Janez iz Vodol. Izpraznjeno mesto občinskega svetovalca pa je zavzel Knuplež Matija iz Trčove. — Kot odsek Prosvetnega društva »Skala« se je ustanovil fantovski krožek, kateri ima vsako prvo nedeljo v mesecu popoldne po večernicah v društveni sobi svoj sestanek. Stariši, pošljite svoje sinove na sestanke, fantje, vi pa se vpišite v fantovski krožek!

Marija Srečna. Obhajali smo zlato poroko Jurija in Marije Ornik na Gradišču. Še čili-ma zlatoporočencema želimo še biserno! — Znuđer Alojz pa nam je postavil prav lepi križ, nas povabil na blagoslovitev in nas pogostil. Pri tej priliki smo nabrali 320 Din za novo bogoslovje. Bog plati njemu in vsem darovalcem!

Sv. Križ nad Mariborom. V pretečenih 14 dneh so se preselili od nas v boljše življenje trije prevžitkarji: Dne 21. novembra je umrla Harih Marija, bivša posestnica na Vrablovem. Teden dni pozneje ji je sledila Seršen Marija, po domače Rožička. V četrtek dne 4. t. m. pa je preminul na bivšem svojem domu Strnad Jakob, po domače Špesar, star 92 let. Pokojnik je bil mož prava slovenska korenina, pobožen in delaven. Naj je bilo pri cerkvi ali pri šoli, povsod je rajni Špesar deloval. Uspehi njegovega požrtvovalnega dela so še danes vidni pri cerkvi in pri šoli. Bil je tudi član načelstva posojilnice. Navzlic temu, da je veliko deloval za javnost, je bil vzoren gospodar na svojem posestvu. Do svojega 90. leta je bil vedno zdrav ter je še pomagal domačim pri delu, kjerkoli je mogel. Le zadnji dve leti ga je slabost priklenila na bolniško postelj, iz katere se je zdaj preselil k svojemu Stvarniku, ki se ga ni v življenju nikdar in nikjer sramoval. Naj počivajo v miru!

Pernice nad Muto. Zadnje dni mesca novembra se je odselila od nas v svoj domači kraj, obenem na svoje novo službeno mesto,

Naznanjamo žalostno vest, da je dne 15. t. m. mirno v Gospodu zaspal

Franc Dobaja

ki je bil 53 let organist in cerkovnik. Št. Rupert, 15. decembra 1930.

Mariica Lederer, nečakinja.